

Polska



Bankowość, Finanse

2015-12-28 09:21:57



Mniej gotówki w obiegu



Mniej gotówki w obiegu

Tydzień przed zmianą waluty ilość pieniądza gotówkowego na Litwie zmniejszyła się o 40 %. Na początku roku w obiegu na Litwie było około 11 mld LTL, natomiast przed Świętami ich ilość w obiegu zmniejszyła się do 7 mld LTL. (*Lietuvos rytas*, 30.12.2014)

Spory zysk banków

W ciągu trzech kwartałów br. działające na Litwie banki oraz oddziały banków zagranicznych uzyskały łączny zysk w wysokości 618,7 mln LTL. Jest to o 2,3 % więcej niż w identycznym okresie przed rokiem. W ciągu 9 miesięcy bieżącego roku rentownie działało 6 banków oraz 6 oddziałów banków zagranicznych, natomiast jeden bank oraz dwa oddziały odnotowały stratę. Wartość portfela depozytów w ciągu 9 miesięcy zwiększyła się o 5,7 % i w końcu września br. osiągnęła rekordową wartość 50,303 mld LTL, po raz pierwszy przekraczając granicę 50 mld LTL. Wg przedstawicieli banku centralnego wpływ na to miało przygotowywanie się do wprowadzenia euro. Zarówno mieszkańcy, jak i przedsiębiorstwa woleli uniknąć procedury wymiany gotówki i wpłacili pieniądze na konta, na których wymiana na euro zostanie przeprowadzona automatycznie i nieodpłatnie. Wartość aktywów systemu bankowego w ciągu 9 miesięcy zwiększyła się o 2,8 % i w końcu września wynosiła 79,8 mld LTL. Wartość portfela kredytowego w analizowanym okresie zwiększyła się o 0,7 %, do 54,1 mld LTL. (*Lietuvos rytas*, *Verslo žinios*, 11.12.2014)

Dobre wyniki spółek ubezpieczeniowych

Wartość litewskiego rynku ubezpieczeniowego pod względem przyciągniętych nowych składek, uwzględniając również działające na Litwie filie zagranicznych spółek, po 3 kwartałach br. wyniosła 1,497 mld LTL i była o 6,3 % większa, niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Na rynku ubezpieczeń majątkowych w analizowanym okresie wzrost wyniósł 1,8 % - do poziomu 1,007 mld LTL. Natomiast wartość nowych składek w przypadku ubezpieczeń na życie wyniosła 489,2 mln LTL i była o 16,9 % wyższa niż przed rokiem. Zarejestrowane na Litwie spółki ubezpieczeniowe w ciągu 3 kwartałów br. wypracowały 84,943 mln LTL zysku. Jest to najlepszy wynik po 3 kwartałach w ciągu ostatnich 10 lat. (*Lietuvos rytas*, 25.11.2014)

„Finasta” poznała swego nabywcę

Spółka „Invalda LT”, która świadczy usługi zarządzania aktywami oraz inwestycjami, wspólnie z partnerami za 24 mln LTL kupi od administratora upadłości banku „Snoras” grupę finansową „Finasta”. „Invalda LT” kupi po 78,28 % akcji banku „Finasta” oraz spółki maklerskiej „Finasta”, a także po 100 % spółek zarządzania aktywami „Finasta Asset Management” na Litwie i Łotwie. Ogólna wartość aktywów tych spółek wynosi prawie 587 mln LTL, liczba ich klientów wynosi około 100 tys. Ostateczna wartość transakcji może ulec zmianie w zależności od tego, jak będzie zmieniała się wartość kapitału akcyjnego „Finasty” do momentu zakończenia transakcji. Do jej zakończenia niezbędne jest jeszcze uzyskanie zezwolenia litewskiej rady ds. konkurencji oraz łotewskiej komisji nadzoru nad rynkami finansowymi i kapitałowymi. (*Lietuvos rytas*, 06.11.2014)

„Teo LT” najlepszą spółką na bałtyckich giełdach papierów wartościowych

Litewska spółka telekomunikacyjna „Teo LT” została uznana za najlepszą spółkę na bałtyckich giełdach papierów wartościowych. Spółka badań finansowych „CE Services”, szwajcarska spółka zarządzania funduszami „CE Asset Management” oraz szkoła wyższa „BA School of Business and Finance” z Rygi przeprowadzili tzw. badanie kompetencji (ang. *corporate excellence*) spółek notowanych na giełdach Nasdaq krajów bałtyckich. W pierwszej trójce pod względem wyników finansowych oraz zarządzania biznesowego znalazły się „Teo LT” (na tej pozycji utrzymuje się już 6 lat z rzędu), łotewski producent leków „Olainfarm” oraz estoński producent sprzętu elektronicznego „Harju Elekter”. Jak zaznaczono w komunikacie „CE Services”, „Teo LT” liderem pozostało ze względu na „wiele czynników, wśród których – dobrze utrwalony model biznesowy, doskonała sytuacja finansowa, wiarygodna polityka inwestycji kapitałowych oraz praktyka zarządzania”. W opinii autorów badania, jedną z największych niespodzianek była spółka „Vilniaus baldai”, która zajęła drugą pozycję pod względem wskaźników ilościowych oraz czwartą pozycję w ogólnej klasyfikacji. Znaczny awans spółki „Vilniaus baldai”, której głównym klientem jest koncern IKEA, był możliwy z powodu pewnej sytuacji finansowej, która znacznie poprawiła się w ostatnich latach. (*Verslo žinios, 04.11.2014*)

„Finastę” kupi konsorcjum, kierowane przez spółkę inwestycyjną

Należącą do upadłego banku „Snoras” grupę „Finasta” kupi konsorcjum, kierowane przez spółkę inwestycyjną „Invalda LT”. Konsorcjum te złożyło najlepszą ofertę. Komitet wierzycieli banku „Snoras” ustalił minimalną cenę oraz sposób sprzedaży i zobowiązał administratora banku do zakończenia negocjacji. W celu zawarcia transakcji niezbędna jest jeszcze zgoda Rady ds. Konkurencji oraz zgoda łotewskiej komisji nadzoru finansów i rynków kapitałowych, a także podpisanie umowy kupna – sprzedaży akcji. Konsorcjum tworzy spółka „Invalda LT” oraz grono specjalistów bankowości. Do spółki „Invalda LT” będzie należało 100 % akcji nabywanej grupy. W skład grupy „Finasta” wchodzi bank „Finasta”, spółka maklerska „Finasta” oraz spółki zarządzania aktywami „Finasta Asset Management”, które działają na Litwie i Łotwie. W końcu 2013 r. wartość kapitału własnego tych spółek wynosiła 7 mln EUR. (*Lietuvos žinios, 25.10.2014*)

Litwa wyemitowała największą emisję euroobligacji

Litwa na międzynarodowych rynkach wyemitowała emisję euroobligacji o wartości 1 mld EUR, które zostaną wykupione w 2026 r. Obligacje te są oprocentowane odsetkami w wysokości 2,125 % w skali roku. Ministerstwo Finansów akcentowało, że jest to najtańsza, najdłuższa i o największej wartości emisja euroobligacji w historii kraju. Dotychczas Litwa emitowała papiery o okresie zapadalności do 10 lat. Wartość największej emisji dotychczas wynosiła 600 mln EUR. Wg MF, pożyczone środki zostaną przeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego oraz na spłacenie wcześniejszych pożyczek, w tym też wykupienie emisji euroobligacji o wartości 1,5 mld USD. (*Verslo žinios, 23.10.2014*)

Litwa otrzyma pożyczkę od EBI

Europejski Bank Inwestycyjny udzieli Litwie pożyczkę o wartości 1,3 mld EUR na okres 25 lat. Środki te zostaną przeznaczone na finansowanie projektów, które są współfinansowane przez środki z funduszy unijnych. W marcu 2009 r. EBI udzielił Litwie pożyczkę o wartości 1,132 mld EUR, która została przeznaczona na sfinansowanie własnego wkładu Litwy do projektów, finansowanych z funduszy unijnych w okresie 2004 – 2013. (*Lietuvos rytas, 22.10.2014*)

Czy niemiecki gigant wkroczy na Litwę?

Dominacja skandynawskich banków w krajach bałtyckich może się skończyć – na rynek bałtycki może wkroczyć niemiecki gigant bankowości „Deutsche Bank” (DB). Jeden z największych banków Europy już uczynił pierwszy krok na rynku łotewskim. Przed rokiem w tym kraju sfinansował zakup portfela kredytowego upadłego banku „Latvijas Krajbanka”, który należał do także już upadłego litewskiego banku „Snoras”. Oficjalnie informowano, że portfel kredytowy nabyła łotewska spółka „Baltics Credit Solutions”, jednak pieniądze na sfinansowanie transakcji udzielił DB, którego przedstawiciele zostali wydelegowani do zarządu spółki „Baltics Credit Solutions”. Na przeprowadzenie transakcji uzyskano zezwolenie łotewskiej komisji finansów i nadzoru rynków kapitałowych,

a samą transakcję przeprowadziła spółka „KPMG Baltics”, która administruje upadłością „Latvijas Krajbanka”. Przejęty na Łotwie portfel kredytowy obejmuje kredyty dla przedsiębiorstw, kredyty hipoteczne udzielone dla mieszkańców, także portfel kredytów konsumenckich i studenckich. Przy pomocy jednej transakcji DB zdobył na Łotwie 3 183 klientów, jednak konkretna wartość portfela nie została podana do wiadomości. Wcześniej media podawały, że wartość portfela wynosi około 185 mln LVL (918 mln LTL).

Teraz wzrok niemieckiego banku skierował się na Litwę. Wg danych dziennika, DB negocjuje z przedstawicielami „Snorasa” przejęcie portfela kredytowego tego banku. „Negocjacje obecnie są prowadzone w Londynie i już osiągnęły końcowy etap – DB przedstawił skorygowaną ofertę w sprawie przejęcia portfela kredytowego „Snorasa” – poinformowało jedno źródło. Jednak inne źródło informuje, że w końcowej rundzie negocjacji uczestniczą też dwaj inni pretendenci do nabycia portfela kredytowego. W styczniu br. informowano, że nominalna wartość portfela kredytowego wynosi 1,4 mld LTL. Prawdopodobne jest, że obecnie jego wartość uległa zmianie, jednak bardziej aktualnych danych o wartości nie podawano. Ani Bank Litwy, ani inne instytucje nie są skłonne komentować możliwe wejście DB na Litwę. Wg nieoficjalnych informacji na tym etapie zezwolenie Banku Litwy nie jest potrzebne, gdyż transakcja będzie dotyczyła już wcześniej udzielonych kredytów. Jak informowało źródło informacji, DB na razie zastanawia się tylko nad nabyciem portfela kredytowego, ale nie wspomina o tworzeniu sieci bankowej w krajach bałtyckich, być może to będzie przyszły etap. DB wcześniej interesował się także możliwością nabycia portfela kredytowego również będącego w stanie upadłości banku „Ūkio bankas”, jednak nabył go inny bank litewski – „Šiaulių bankas”. Analitycy pozytywnie oceniają możliwe wejście DB, gdyż w ten sposób poszerzy się geografia kapitałowa w litewskim sektorze bankowym. (*Verslo žinios*, 15.10.2014)

Zbliżające się euro obniża stopy procentowe

Bank Litwy poinformował, że oprocentowanie litewskich euroobligacji o terminie zapadalności w 2024 r. na rynku wtórnym od początku roku zmniejszyło się o 1,6 pkt. procentowego i wynosi obecnie 1,79 %. Jest to historycznie najniższy poziom stóp procentowych. Dodatek za ryzyko, w porównaniu z niemieckimi obligacjami, od lutego br. zmniejszył się o 0,7 pkt. procentowego i wynosił 1,11 %. Jak stwierdził przedstawiciel banku centralnego, ogólną tendencję determinuje otoczenie niskich stóp procentowych na światowych rynkach, jednak oprocentowanie litewskich papierów wartościowych zmniejsza się szybciej. Takie zmiany pozwalają przypuszczać, że jednym z zasadniczych warunków takiej zmiany jest zbliżające się wprowadzenie euro, gdyż wspólna waluta eliminuje ryzyko dewaluacji waluty narodowej oraz zmniejsza ryzyko niewypłacalności kraju. Jeszcze w poprzednim roku ekonomiści Banku Litwy oszacowali, że średnie oprocentowanie rządowych papierów wartościowych w roku wprowadzenia euro zmniejszy się o 0,5 pkt. procentowego. Niższe stopy procentowe w średnim okresie (2015 – 2022) pozwolą zaoszczędzić do 3,9 mld LTL, znaczna część tej korzyści (do 2,3 mld LTL) przypadłaby mieszkańcom i przedsiębiorcom, pozostałą część z powodu spadku kosztów zarządzania długiem zaoszczędziłoby państwo. (*Verslo žinios*, 14.10.2014)

Litewska spółka wyemituje nową emisję akcji na GPW

Bank Litwy zatwierdził prospekt nowej emisji akcji litewskiej spółki „Avia Solutions Group” (ASG). W oparciu o ten prospekt, spółka wyemituje na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych 1,719 mln nowych akcji oraz przyciągnie w ten sposób 51,6 mln LTL dodatkowego kapitału. Spółka ASG wcześniej informowała, że pozyskane pieniądze przeznaczy na rozwój spółki w Europie i Azji. Nowe akcje zostaną zaoferowane bezpośrednio zainteresowanym inwestorom. Cena nabycia jednej akcji – 30 LTL. Cena akcji na GPW obecnie wynosi 31 PLN. Wg przedstawicieli spółki, już znaleziono inwestorów, którzy są zainteresowani zakupem nowych akcji. (*Versli žinios*, 08.10.2014)

Audytorzy zapłacą upadłemu bankowi za niedopatrzienia przy audycie

Były audytor upadłego banku „Snoras”, spółka „Ernst & Young Baltic” (EY), wypłaci mu 40 mln LTL za być może nierzetelne wykonanie audytu. Jak poinformował bank, taka kwota jest przewidziana w porozumieniu podpisanym przez „Snoras” i EY. „Strony są zadowolone, że tę kwestię udało się rozwiązać polubownym i

korzystnym dla obu stron oraz wierzycieli „Snorasa” porozumieniem. Porozumienie zostało osiągnięte nie dokonując oceny i nie uznając odpowiedzialności żadnej ze stron, jednak konstatując, że rozwiązanie tej kwestii jest komercyjnie korzystne” – stwierdzono w oświadczeniu „Snorasa”. Komitet wierzycieli banku porozumienie zaakceptował, zostanie jeszcze złożone do zatwierdzenia przez wileński sąd okręgowy. EY dokonał audytu sprawozdań finansowych banku za 2010 r. i przedstawił sprawozdanie z audytu bez zastrzeżeń, natomiast mniej niż rok po audycie, jesienią 2011 r. ujawniły się problemy banku. W 2012 r. Inspekcja Audytu i Rachunkowości postanowiła, że audyt banku „Snoras” został wykonany nierzetelnie, jednak EY zaskarżył decyzję. Jednak wiosną br. poszerzone kolegium Najwyższego Sądu Administracyjnego uznało za zasadne rozporządzenie dyrektora Inspekcji Audytu i Rachunkowości, na mocy którego Litewskiej Izbie Audytu nakazano anulować licencję dla audytora, który dokonał audytu banku. (*Lietuvos rytas, Verslo žinios, 08.10.2014*)

Krótszy termin rozliczenia transakcji kupna papierów wartościowych

Od tego tygodnia na bałtyckich giełdach papierów wartościowych „Nasdaq” oraz na giełdach grupy w Kopenhadze, Helsinkach, Sztokholmie i w Islandii rozpoczęto stosowanie krótszego dwudniowego (T+2) cyklu rozliczenia. Dotychczas obowiązywał cykl trzydniowy (T+3). Krótszy cykl jest wprowadzany w oparciu o zatwierdzony przez Parlament Europejski nowy regulamin depozytoriów papierów wartościowych (CSDR), który przewiduje, że za odstępowane papiery wartościowe na rynkach regulowanych lub w wielostronnych systemach handlowych trzeba dokonać zapłaty najpóźniej w drugim dniu od zawarcia transakcji. Prezes wileńskiej giełdy Arminta Saladžienė stwierdziła, że skrócenie terminu nie jest tylko formalnością. „Jest to krok ku wspólnemu rynku europejskiemu. W tym celu, by mieć jednakowy termin rozliczeń razem z Litwą i innymi państwami bałtyckimi na cykl T+2 przechodzą także giełdy szwedzka, duńska, fińska i innych krajów UE. Data 6 października – to data uzgodniona przez uczestników rynku.” – stwierdziła prezes wileńskiej giełdy. Po dokonaniu harmonizacji cyklu rozliczeniowego inwestorzy unikną procedur utrudniających działalność. Nie będą musieli sprawdzać, porównywać, kalkulować kiedy pieniądze czy papiery wartościowe wpłyną na ich konta na różnych rynkach. Dlatego może to pozytywnie wpłynąć na aktywność bałtyckich giełd. Uczestnicy rynku również uważają, że skrócenie terminu rozliczeń jest pozytywnym aspektem, szczególnie dla inwestorów handlujących papierami nie tylko na bałtyckich giełdach. Jednak w ich opinii zmiana ta raczej nie będzie miała większego realnego wpływu na aktywność handlową na bałtyckich giełdach. (*Verslo žinios, 07.10.2014*)

Bank Litwy zainwestował w Chinach

Bank centralny Litwy maksymalnie wykorzystał otrzymaną kwotę inwestycyjną i za 100 mln USD nabył we wrześniu krótkoterminowe obligacje rządu chińskiego. Są to pierwsze inwestycje Banku Litwy na otwierającym się powoli chińskim rynku kapitałowym. Bank Litwy stał się jednym z pierwszych europejskich banków centralnych, które zainwestowały w Chinach i pierwszym, który otrzymał status kwalifikowanego instytucjonalnego inwestora zagranicznego w Chinach. Inwestycje w Chinach stanowią nieco ponad 1 % oficjalnych rezerw Banku Litwy, które w sierpniu wynosiły 21,9 mld LTL. Wg ekspertów litewskiego banku centralnego, chiński rynek papierów wartościowych jest specyficzny, a wejście na niego oraz otrzymanie kwoty inwestycyjnej wymaga dorobku. Jednak poczynione starania rekompensują nowe możliwości – zwrot z inwestycji w lokalnej walucie jest atrakcyjny w porównaniu z papierami wartościowymi krajów o takim samym ratingu inwestycyjnym, nawet po uwzględnieniu kosztów ubezpieczenia od ryzyka walutowego. (*Verslo žinios, 07.10.2014*)

Nowa waluta, nowe zmiany

Bank Litwy na swej stronie internetowej zaczął podawać informacje o kursie euro wobec innych walut świata. „Bank Litwy dąży do stworzenia mieszkańcom kraju i przedsiębiorcom możliwości zawczasu zapoznać się ze zmianami kursów walutowych z powodu wprowadzenia euro i przygotować się do tego. Na stronie Banku Litwy będą podawane orientacyjne kursy euro i walut zagranicznych, publikowane przez Europejski Bank Centralny (EBC).” – stwierdził przedstawiciel banku centralnego. Bank Litwy na swej stronie internetowej będzie podawał kursy euro wobec ponad 30 walut świata. Informacje te będą podawane od 1 października. Kursy euro wobec walut innych krajów są ogłaszane na stronie EBC w każdym dniu roboczym do 16 godziny czasu litewskiego, a

zaraz potem będą publikowane na stronie Banku Litwy. (*Verslo žinios, 02.10.2014*)

Większe aktywa banków komercyjnych

Na początku lipca br. wartość aktywów banków komercyjnych wynosiła 78,5 mld LTL. W ciągu II kwartału zwiększyła się ona o 0,8 %. Wartość portfela kredytowego w ciągu 3 miesięcy zwiększyła się o 1,2 % i na początku lipca wynosiła 51 mld LTL. Wartość kredytów dla biznesu, wynosząca 23,5 mld LTL, zwiększyła w ciągu kwartału o 1,5 %, natomiast wartość kredytów hipotecznych (19,6 mld LTL na początku lipca) zwiększyła się w tym okresie o 0,7 %. Łączna wartość depozytów, która wynosiła 48,9 mld LTL, zwiększyła się o 2 %. W I półroczu br. banki komercyjne zarobiły łącznie 454,6 mln LTL, czyli o 17,1 % więcej niż w identycznym okresie poprzedniego roku. (*Verslo žinios, 10.09.2014*)

Norwegowie również zainteresowani „Finastą”

Bank Litwy wydał zezwolenie na zakup grupy finansowej „Finasta” dla norweskiej spółki inwestycyjnej „Netfonds Holding”. Bank Litwy zezwolił Norwegom na nabycie pakietów akcji banku „Finasta”, spółki „Finasta Asset Management” oraz spółki maklerskiej „Finasta”. Obecnie grupa „Finasta” należy do upadłego banku „Snoras”. Zezwolenie jest ważne do 28.02.2015 r. Spółka „Netfonds Holding” zarządza bankiem komercyjnym „Netfonds Bank” (świadczy usługi handlu papierami wartościowymi w Danii, Szwecji, Norwegii i USA) oraz spółką ubezpieczeń na życie „Netfonds Livsforsikring”. Zezwolenie na zakup „Finasty” ma również spółka „Mokilizingas”, która należy do estońskiej grupy LHV i spółki „RAZFin”. „Mokilizingas” uzyskał także zezwolenie Rady Konkurencji. Do zakupu „Finasty” przymierzały się także dwie inne estońskie spółki, jednak spółka „Borges Equity Partners” zrezygnowała sama, a spółka „EurEst Capital” nie uzyskała zezwolenia Banku Litwy. (*Lietuvos rytas, 29.08.2014*)

Litwa pożyczycy banknoty euro od Niemiec

Bank Litwy podpisał umowę z niemieckim Bundesbankiem w sprawie nabycia banknotów euro. „Dążąc, by przy wprowadzaniu euro zostałyby zaspokojone zapotrzebowanie na banknoty oraz zapewnione niezbędne rezerwy, Litwa sprowadzi 132 mln banknotów, których waga wyniesie 114 ton” – podano w oświadczeniu Banku Litwy. Prezes banku centralnego poinformował, że potrzebną przy wprowadzaniu euro ilość banknotów Litwa teraz pożyczycy, a w 2016 r., po wydrukowaniu nowych banknotów w jednej z akredytowanych przez Europejski Bank Centralny drukarni, zwróci. Tym czasem Mennica Litewska „pełną mocą produkuje litewskie monety euro, które już są dostarczane do skarbców Banku Litwy”. Ogólna ilość monet, niezbędnych do wprowadzenia euro i zapewnienia niezbędnych rezerw, wynosi 370 mln sztuk, ich waga wynosi 1740 ton. (*Verslo žinios, 22.08.2014*)

Dobre wyniki ubezpieczycieli

Zarejestrowane na Litwie spółki ubezpieczeniowe w I półroczu bieżącego roku wypracowały zysk netto o łącznej wartości 67,579 mln LTL. Z tego 33,9 mln LTL przypadło na spółki ubezpieczeń majątkowych, natomiast 33,68 mln LTL – na spółki ubezpieczeń na życie. W ciągu ostatnich 10 lat te półrocze było najbardziej udane dla ubezpieczycieli – stratę zanotowała tylko jedna spółka, jednak nie prowadzi ona aktywnej działalności ubezpieczeniowej. O dobrych wynikach zdecydowała przede wszystkim podstawowa działalność ubezpieczeniowa, która przyniosła 48,3 mln LTL zysku netto. (*Lietuvos rytas, 21.08.2014*)

Wartość aktywów funduszy emerytalnych rośnie

Według danych Banku Litwy, wartość funduszy emerytalnych II filaru w pierwszym półroczu zwiększyła się o 496 mln LTL, czyli o 9 % i w końcu czerwca br. wynosiła 5,94 mld LTL. Liczba uczestników funduszy w tym okresie zwiększyła się o 1,5 % i wynosiła 1,134 mln osób. Fundusz ubezpieczeń społecznych „Sodra” w ciągu I półrocza przekazał do funduszy emerytalnych 232,81 mln LTL. Skuteczna działalność inwestycyjna funduszy sprawiła, że wartość aktywów zwiększyła się o 196,54 mln LTL. Około 2/3 aktywów funduszy (3,96 mld LTL) stanowiły inwestycje w EUR, natomiast 1/3 aktywów zainwestowano w LTL. Rok 2014 jest pierwszym rokiem, gdy zgodnie ze zmianami w systemie emerytalnym, część uczestników funduszy dobrowolnie ze swych środków wpłaca

dotatkową składkę. Ogółem w I półroczu takie osoby wpłaciły 30,18 mln dodatkowych składek. Zgodnie ze zmianami, państwo tym osobom z budżetu wypłaca składkę motywacyjną, naliczaną od średniej wielkości wynagrodzenia. Ogółem w ciągu pierwszych 6 miesięcy państwo tym osobom wypłaciło 36,88 mln LTL składek motywacyjnych, czyli więcej, niż wpłaciły ze swych wynagrodzeń ubezpieczone osoby. Oznacza to, że na dodatkowe gromadzenie emerytury zdecydowały się przeważnie osoby o wynagrodzeniu niższym niż wynosi średnia krajowa. (*Verslo žinios, 20.08.2014*)

Jest zgoda na zakup banku „Finasta”

Bank Litwy wydał spółce „Mokilizingas”, która należy do estońskiego banku LHV i litewskiej spółki inwestycyjnej „RAZFin”, zezwolenie na nabycie grupy banku „Finasta”, która należy do upadłego już banku „Snoras”. Zezwolenie Banku Litwy jest ważne do 31.01.2015 r. Jak zaznaczył prezes spółki „Mokilizingas”, jest to jedyna spółka, która posiada zarówno zezwolenie Banku Litwy, jak i Rady Konkurencji, które są niezbędne do dokonania transakcji nabycia „Finasty”. (*Lietuvos rytas, 01.08.2014*)

Na Litwie powstaną niezależne kantory wymiany walut

Na Litwie zezwolono na zakładanie niezależnych od banków komercyjnych kantorów wymiany walut. Przedsiębiorcy i przedstawiciele branży turystycznej popierają taką inicjatywę, tylko się dziwią, że jest to robione z dziesięcioletnim opóźnieniem. Kantory pojawiły się na Litwie tuż po odzyskaniu niepodległości, jednak przed 10 laty zaczęły stopniowo zanikać, aż ostatecznie prawo do ich otwierania pozostawiono tylko bankom. Kantory w bankach najczęściej są otwarte tylko w dniach roboczych, a w piątki dodatkowo pracują w trybie skróconego dnia pracy. Dlatego turyści stykają się z problemem wymiany walut w czasie dni wolnych, pieniądze mogą wymienić najwyżej w oddziałach banków działających w dużych centrach handlowych. Małe kantory osoby fizyczne i prawne będą mogły zakładać od listopada, czyli dwa miesiące przed wprowadzeniem na Litwie euro. Dlatego eksperci z branży turystycznej zauważają, że jest to krok spóźniony, gdyż większość turystów przybywa na Litwę z euro w kieszeni i od następnego roku problem wymiany euro na lity stanie się nieaktualny. Jednym ze zwolenników przywrócenia kantorów był przewodniczący sejmowego Komitetu Budżetu i Finansów Bronius Brađauskas. Jako jedną z przyczyn przywrócenia kantorów wskazał monopol banków w tym sektorze. Zaznaczył, że z transakcji konwertowania walut banki rocznie zarabiają około 150 mln LTL i najczęściej te pieniądze wypływają z Litwy. Poza tym w opinii B. Brađauskasa, przywrócenie kantorów przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy. Banki nie powitały tej inicjatywy z zachwytem. Opłaty za wymianę walut są stabilnymi przychodami, a na niektórych walutach można nieźle zarobić. Dla przykładu, różnica między kursem kupna i sprzedaży funta brytyjskiego może wynosić nawet do 0,20 LTL. Banki w przywracanych kantorach widzą ryzyko, że w kantorach będą „prane” nielegalne pieniądze. Prezes Stowarzyszenia Banków Komercyjnych Stasys Kropas jest przekonany, że wobec nowych kantorów powinny być stosowane identyczne wymagania jak wobec banków, gdyż w przeciwnym razie pojawi się ryzyko procederu „prania” nielegalnych pieniędzy. (*Lietuvos rytas, 29.07.2014*)

Litewski system finansowy odporny na wstrząsy

W najnowszej analizie stabilności finansowej stwierdzono, że litewski system finansowy jest dobrze przygotowany na niepomyślne zmiany sytuacji, jednak są procesy, które trzeba uważnie monitorować. „Niepewność rozwoju gospodarczego świata, a szczególnie partnerów eksportowych Litwy, jest jednym z najbardziej aktualnych rodzajów ryzyka, jednak testy pokazały, że litewski system finansowy jest odporny na szczególnie duże wstrząsy, porównywalne do niedawnego kryzysu gospodarczego. Ustalono, że banki komercyjne posiadają niemały pancierz kapitałowy, natomiast posiadane płynne aktywa pozwoliłyby przetrwać nawet znaczny spadek depozytów.” – powiedział Vitas Vasiliauskas, prezes zarządu banku centralnego. Odporność banków testowano za pomocą tzw. stress testów. W ich trakcie modelowano szczególnie niepomyślne zmiany, odpowiadające warunkom z okresu kryzysu lat 2008 – 2009. Wyniki testów pokazały, że nawet w przypadku najmniej pomyślnego scenariusza zapotrzebowanie na dodatkowy kapitał w systemie bankowym wyniesie 0,9 % obecnego kapitału systemu bankowego. (*Verslo žinios, 27.06.2014*)

Banki zarobiły więcej

Działające na Litwie banki komercyjne w I kwartale br. zarobiły 183,2 mln LTL. Jest to o 8,5 % mniej niż przed rokiem, gdy zysk banków komercyjnych wynosił 200,3 mln LTL. Jednak o takim spadku zdecydowała ubiegłoroczna transakcja banku „Swedbank”, który sprzedał zarządzaną przez siebie spółkę ubezpieczeń na życie. Po wyeliminowaniu wpływu tej transakcji, zysk banków w br. był o 16 % wyższy. (*Lietuvos rytas, 28.05.2014*)

Wydatki na ubezpieczenia raczej skromne

Wyniki badania pokazały, że gospodarstwo domowe na Litwie na usługi ubezpieczeniowe przeznaczają najczęściej 201 - 500 LTL rocznie. Badanie przeprowadziła spółka badawcza „Spinter tyrimai”. Z badania wynika, że najczęściej gospodarstwa decydują się tylko na zakup polisy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kierowców pojazdów. Dobrowolnie mieszkańcy ubezpieczają się rzadziej, a gdy to czynią, to decydują się na ubezpieczenie majątku, podróży, od nieszczęśliwych wypadków lub ubezpieczenie samochodu. Około 1/3 badanych stwierdziła, że rocznie na ubezpieczenie przeznaczają 101 - 200 LTL, prawie 50 % badanych przeznaczają 201 - 500 LTL, 15 % przeznaczają 501 - 1000 LTL. Zaledwie 3 % respondentów na ubezpieczenia przeznaczają ponad 1000 LTL rocznie, a tylko 1 % - nawet 2500 LTL. (*Lietuvos rytas, 06.05.2014*)

Niższy deficyt „Sodry”

Deficyt budżetu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” w I kwartale br. wyniósł 587,2 mln LTL. Jest to o 23 % (171 mln LTL) mniej, niż w I kwartale 2013 r. Przychody „Sodry” w I kwartale br. (bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne) wyniosły 2,211 mld LTL i były o 4,7 % (158 mln LTL) wyższe niż przed rokiem oraz o 2,9 % (62,7 mln LTL) wyższe niż planowano. Wydatki „Sodry” (bez przelewów do Funduszu Obowiązkowego Ubezpieczenia Zdrowotnego) w pierwszych trzech miesiącach br. wyniosły 2,798 mld LTL. Były one o 0,5 % (13 mln LTL) wyższe niż przed rokiem.

Litewskie spółki w nowym indeksie GPW

Warszawska Giełda Papierów Wartościowych utworzyła nowy indeks 250 spółek o małej kapitalizacji WIG250. W skład tego indeksu trafiły też akcje notowanych na GPW trzech spółek z Litwy. Udział akcji spółki „Avia Solutions Group” w nowym indeksie stanowi 0,4 %, udział akcji spółki „AviaAm Leasing” - 0,48 %, a udział akcji spółki „INTER RAO Lietuva” - 0,38 %. (*Verslo žinios, 25.03.2014*)

Mniejszy zysk brokerów ubezpieczeniowych

Działające na Litwie spółki brokerów ubezpieczeniowych w 2013 r. wypracowały zysk o łącznej wartości 10,6 mln LTL. Jest on o 2,8 % niższy niż w 2012 r. Wartość przychodów ze sprzedaży usług brokerskich w ciągu roku zwiększyła się o 8,2 % i wyniosła w 2013 r. 105 mln LTL. Pod względem przychodów ze sprzedaży liderem rynku była spółka „Aon Baltic”, której przychody stanowiły 18,5 % ogólnej wartości przychodów spółek brokerskich. „Aon Baltic” utrzymał czołową pozycję także pod względem innych wskaźników: aktywa spółki stanowiły 32,5 % ogólnej wartości aktywów systemu, zysk spółki stanowił 29,8 % ogólnej wartości zysku brokerów. (*Lietuvos rytas, 25.03.2014*)

Fundusze kapitału ryzyka zainwestowały w ponad 50 spółek

Działające na Litwie fundusze kapitału ryzyka, które pozyskały fundusze poprzez program JEREMIE, zainwestowały już na Litwie w 56 spółek, a ogólna wartość zainwestowanego kapitału wynosi 27,6 mln EUR. Dla porównania, identyczne fundusze działające na Łotwie zainwestowały 17,6 mln EUR w 40 spółek. Wg szacunków Litewskiego Zrzeszenia Kapitału Ryzyka oraz Prywatnego Kapitału, obroty tych spółek, w które zainwestowały fundusze i które w portfelach funduszy są przynajmniej jeden rok, od momentu zainwestowania zwiększyły się średnio o 66 %, a liczba pracowników - o 14 % w ciągu roku. Fundusze kapitału ryzyka na Litwie inwestują w takie spółki, które już na wczesnym etapie rozwoju biznesu charakteryzują się takimi cechami, jak możliwości

tworzenia produktu lub usługi o wysokiej wartości dodanej, działalność w perspektywicznej branży, spółkę tworzą kompetentni i zmotywowani właściciele lub udziałowcy, przewidywany interes inwestorów strategicznych do zainwestowania w podobne przedsiębiorstwa. (*Verslo žinios, 20.03.2014*)

Litewski bank będzie mógł zainwestować w Chinach

Bank Litwy jako pierwszy wśród członków systemu europejskich banków centralnych otrzymał status kwalifikowanego zagranicznego inwestora instytucjonalnego w Chinach i kwotę 100 mln USD na bezpośrednie inwestycje w chińskie papiery wartościowe. Aby litewski bank centralny mógł rozpocząć takie inwestycje na chińskim rynku kapitałowym, powinien otrzymać jeszcze zezwolenie banku centralnego Chin. (*Verslo žinios, 19.03.2014*)

Mniej kart płatniczych

Według danych Litewskiego Zrzeszenia Banków, w końcu 2013 r. liczba kart płatniczych, wydanych przez działające na Litwie banki komercyjne, wynosiła 3,567 mln sztuk i była o 1 % mniejsza niż w końcu 2012 r. Karty kredytowe stanowiły około 10 % ogólnej liczby kart płatniczych, a ich liczba w ciągu roku zwiększyła się o 5,8 %, do 377,7 tys. Pod względem wydanych kart płatniczych na pierwszym miejscu był „Swedbank”, który prawie dwukrotnie wyprzedzał znajdujący się na drugiej pozycji bank SEB. (*Lietuvos rytas, 15.03.2014*)

Spółki giełdowe na plusie

Według danych Banku Litwy, w 2013 r. 24 z 33 spółek, których akcje były notowane na giełdzie „Omx Vilnius” oraz na GPW w Warszawie, odnotowały zysk. Łączna wartość zysku netto tych spółek wyniosła 832,25 mln LTL. Wartość zysku spółek giełdowych w porównaniu z 2012 r. zwiększyła się o 19 %. Straty w 2013 r. odnotowało 9 spółek, łączna wartość strat wyniosła 72,7 mln LTL czyli o 32 % mniej niż w 2012 r. (*Lietuvos žinios, 14.03.2014*)

Wartość funduszy emerytalnych rośnie

Wartość aktywów działających na Litwie funduszy emerytalnych II filaru w ciągu 2013 r. zwiększyła się o 13,2 % (636 mln LTL) i w końcu grudnia wynosiła 5,444 mld LTL. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” przekazał funduszom emerytalnym 473,96 mln LTL, natomiast z powodu udanej polityki inwestycyjnej wartość aktywów zwiększyła się o 162 mln LTL. Liczba uczestników funduszy II filaru w ciągu roku zwiększyła się o 4,6 % i w końcu grudnia wynosiła 1,12 mln osób. Wartość aktywów funduszy emerytalnych III filaru w ciągu roku zwiększyła się o 20 % i w końcu roku wynosiła 130,35 mln LTL. Natomiast liczba uczestników funduszy III filaru zwiększyła się o 19,7 % i wynosiła 34,2 tys. osób. (*Lietuvos rytas, Verslo žinios, 25.02.2014*)

Większy zysk banków

Działające na Litwie banki komercyjne oraz filie banków zagranicznych w 2013 r. (nie uwzględniając upadłego banku „Ūkio bankas”) osiągnęły zysk netto w wysokości 785,546 mln LTL. Jest to o 9,8 % więcej niż w 2012 r. Rentownie działało 6 banków oraz 6 filii banków zagranicznych, natomiast straty odnotował jeden bank oraz dwie filie. Podstawowym źródłem dochodów banków były prowizje oraz opłaty za transakcje gotówkowe. Przychody netto z prowizji i usług w 2013 r. zwiększyły się o 6,3 % i wyniosły 652,1 mln LTL. Natomiast przychody z odsetek od udzielonych kredytów zmniejszyły się o 16,7 % i wyniosły 406,6 mln LTL. W 2013 r. odnotowano rekordowy wzrost wartości depozytów – o 9 %. Na koniec roku ich łączna wartość wyniosła prawie 48 mld LTL. Wartość portfela kredytowego wzrosła nieznacznie – o 0,4 % i wynosiła 50,998 mld LTL. Wartość aktywów systemu bankowego w ciągu roku zwiększyła się o 3 % i na koniec roku wynosiła 77,6 mld LTL. Vytas Vasiliauskas, prezes Banku Litwy, stwierdził, że banki komercyjne działają rentownie już trzeci rok z rzędu, jednak nie odrobiły jeszcze strat poniesionych w okresie kryzysowym. W ciągu trzech ostatnich lat (2011 - 2013) banki zarobiły ogółem 2,7 mld LTL, jednak w okresie kryzysu (2009 - 2010) straty osiągnęły poziom 3,9 mld LTL. (*Lietuvos žinios, 19.02.2014*)

Zbadano jakość obsługi klientów w bankach

Spółka „Dive Lietuva” przeprowadziła coroczne badanie jakości obsługi klientów w bankach komercyjnych. W ramach badania w grudniu 2013 r. tzw. ukryci nabywcy w pięciu największych miastach Litwy odwiedzili placówki 9 banków komercyjnych, w których interesowali się możliwościami oszczędzania. Ukryci nabywcy oceniali otoczenie, wygląd obsługującego personelu, nawiązanie kontaktu i powitanie, wyjaśnienie potrzeb klienta, prezentację usług, nawyki sprzedaży dodatkowych usług, nawyki komunikacyjne i zakończenie kontaktu, pożegnanie klienta. Po opracowaniu wyników okazało się, że w zasadzie banki klientów obsługują jakościowo, średni poziom obsługi wszystkich banków w 2013 r. wyniósł 85,1 % ze 100 %. Jednak w porównaniu z 2012 r. średnio poziom obsługi spadł o 2,5 pkt. procentowego. Słabością banków jest to, że coraz trudniej wgłębiają się w potrzeby klientów. Właśnie ta okoliczność zadecydowała o spadku ogólnego poziomu obsługi. „Jak pokazały wyniki badania, w 2013 r. zabrakło aktywności pracowników banków w analizowaniu potrzeb klientów oraz inicjatywy w przedstawianiu usług. W niektórych przypadkach klienci, chcąc otrzymać informacje o usługach, powinni byli sami zadawać pytania i w ten sposób zachęcać pracowników do konsultowania.” – powiedziała kierownik projektów spółki „Dive Lietuva”. Tytuł najlepiej obsługującego klientów banku w 2013 r. zdobył bank „Finasta”, którego jakość obsługi oceniono na 97,8 %. Na drugiej pozycji uplasował się bank „Danske Bank” (96,9 %), a na trzeciej – bank DNB (94,6 %). Największy spadek w ciągu roku odnotował „SEB bankas”, który z trzeciej pozycji spadł na szóstą. Uogólniając wyniki badania, banki z pierwszej trójki rankingu w ciągu roku zwiększyły jakość swej obsługi, natomiast w przypadku banków zajmujących pozycje 6 – 9 (SEB, Swedbank, Šiaulių bankas oraz Medicinos bankas) odnotowano spadek jakości obsługi. (*Verslo žinios*, 19.02.2014)

Straty unii kredytowych

Należące do systemu Litewskiej Centralnej Unii kredytowej 62 unie w 2013 r. odnotowały łączną stratę w wysokości 7,6 mln LTL. W 2012 r. unie wypracowały zysk o łącznej wartości 1,7 mln LTL. W 2013 r. 43 unie kredytowe działały rentownie, natomiast 19 placówek odnotowało straty. Wartość aktywów unii w ciągu 2013 r. zwiększyła się o 6,8 % i w końcu roku wynosiła 1,37 mld LTL. Wartość portfela depozytów w końcu roku wynosiła 1,158 mld LTL (roczny wzrost o 6,9 %), natomiast wartość udzielonych kredytów – 770 mln LTL (wzrost o 5,75 %). (*Lietuvos rytas*, *Verslo žinios*, 12.02.2014)

Wzrost na rynku ubezpieczeń

Według danych Banku Litwy, spółki ubezpieczeniowe, w tym także działające na Litwie filie zagranicznych ubezpieczycieli, w ciągu 2013 r. przyciągnęły 1,945 mld LTL składek ubezpieczeniowych. Jest to o 8,8 % więcej niż w 2012 r. Na rynku ubezpieczeń majątkowych odnotowano wzrost o 8,7 % - do 1,319 mld LTL składek, natomiast wartość składek ubezpieczeń na życie zwiększyła się o 8,9 % i wyniosła 625,985 mln LTL. (*Lietuvos rytas*, 11.02.2014)

Wzrost na rynku transakcji M&A

Według wstępnych danych KPMG, litewskie spółki w 2013 r. uczestniczyły w 75 transakcjach fuzji i przejęć (ang. *Mergers & Acquisitions*, M&A). Jest to o 23 % więcej niż w 2012 r., gdy odnotowano 61 tego typu transakcji. W poprzednim roku 46 transakcji dotyczyło fuzji i przejęć realizowanych przez miejscowe spółki, 23 transakcje przeprowadzili inwestorzy zagraniczni, gdy nabywali litewskie spółki oraz 6 transakcji dotyczyło przejęcia zagranicznych spółek przez podmioty z Litwy. Najwięcej uwagi poświęcono sektorowi finansowemu. Do największych transakcji można zaliczyć transakcję banków „Šiaulių bankas” i „Ūkio bankas”, sprzedaż spółki leasingowej „Snoro lizingas”, wycofanie się z Litwy banków „UniCredit” oraz „Societe Generale”. Dominowały transakcje o małej i średniej wartości. Dla porównania z krajami rozwiniętymi, potencjalna wartość litewskiego rynku transakcji M&A mogłaby wynosić 3 – 5 % PKB kraju (4 – 7 mld LTL), jednak w bieżącym roku taka wartość jeszcze nie zostanie osiągnięta. (*Verslo žinios*, 31.01.2014)

Wybrano najlepsze spółki bałtyckich giełd

Tytuł „Najlepiej komunikującej się z inwestorami spółki bałtyckiego regionu” w 2013 r. otrzymała estońska spółka „Tallinna Vesi”, która tytuł ten przejęła od litewskiej spółki „TEO LT”. Litewska spółka w bieżącym roku

uplasowała się na drugiej pozycji, chociaż wcześniej tytuł ten zdobywała 6 lat z rzędu. Na trzeciej pozycji uplasowała się estońska spółka „Baltika”, która działa w branży handlu odzieżą. Wybory przeprowadzono po raz ósmy. Także wileńska giełda „Nasdaq OMX Vilnius” dokonała wyboru najlepszych spółek w 2013 r. Prezes zarządu Zrzeszenia Inwestorów Vytautas Plunksnis otrzymał tytuł ambasadora rynku papierów wartościowych. Spółka handlu detalicznego odzieżą „Apranga” została uznana za najbardziej atrakcyjną dla drobnych inwestorów. Bank „Finasta”, którego fundusze inwestycyjne były notowane na wileńskiej giełdzie, został nagrodzony w kategorii „Inicjatywa 2013 r.”, natomiast bank „Šiaulių bankas”, który przejął część aktywów upadłego banku „Ūkio bankas”, został nagrodzony za wyzwanie 2013 r. (*Verslo žinios*, 31.01.2014)

Wzrost aktywów banków

Według danych statystycznych Litewskiego Zrzeszenia Banków, wartość aktywów działających na Litwie banków komercyjnych w końcu 2013 r. wynosiła 76,5 mld LTL i była o 2,9 mld LTL wyższa niż w końcu 2012 r. Wartość portfela kredytowego wynosiła 52,16 mld LT i w ciągu roku zmniejszyła się o 561,9 mln LTL. Ogólna wartość depozytów w ciągu roku zwiększyła się o 9 % i w końcu 2013 r. wynosiła 47 mld LTL. Ogólna wartość kredytów hipotecznych w ciągu roku zwiększyła się o 55,8 mln LTL i w końcu roku wynosiła 19,8 mld LTL. (*Verslo žinios*, 28.01.2014)

Więcej przelewów gotówkowych

W poprzednim roku wartość przesłanych na Litwę przelewów gotówkowych z zagranicy była o 34 % większa, niż w 2012 r., natomiast wartość przelewów przesłanych z Litwy za granicę wzrosła o 26 %. Poczta Litwy poinformowała, że najwięcej przelewów otrzymano z Wielkiej Brytanii, USA, Rosji, Irlandii, Niemiec i Norwegii. Chociaż najwięcej przelewów było z Wielkiej Brytanii, jednak średnia ich wielkość – 465 LTL – jest najniższa w porównaniu z innymi krajami. Średnia wartość przelewów z USA wynosiła 865 LTL, z Rosji – 1300 LTL, z Irlandii – 600 LTL, z Niemiec – 800 LTL, z Norwegii – 1250 LTL. (*Lietuvos rytas*, 28.01.2014)

Zerowe odsetki stają się popularne

Bank DNB, trzeci pod względem wielkości bank na Litwie, poszedł w ślady banku „Swedbank” i za najkrótsze depozyty w litach zaoferował 0 % odsetek. Bank poinformował, że od 23 stycznia nie będzie płacił odsetek za trzymiesięczne depozyty w litach. Jako pierwszy zerowe odsetki zaoferował „Swedbank”, który od grudnia 2013 r. nie płaci odsetek za półroczne depozyty w litach. Największy w kraju bank SEB na razie na zerowe odsetki nie zdecydował się. (*Verslo žinios*, 24.01.2014)

Dodatkowe obciążenia funduszy emerytalnych

Sejm uchwalił nowelizację ustawy o gromadzeniu emerytur, która przewiduje, że prywatne fundusze emerytalne będą miały obowiązek zrekompensować Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” koszty za administrowanie dodatkowych wpłat uczestników funduszy II filaru. Jeżeli prezydent podpisze nowelizację, to z początkiem 2014 r. fundusze będą musiały zrekompensować „Sodrze” nie tylko koszty wynikające z obliczeniem i przekazaniem składek, ale też zrekompensować analogiczne koszty dot. dodatkowych składek, wpłacanych z własnych środków uczestników funduszy emerytalnych. Według autora nowelizacji rocznie fundusze emerytalne z tego tytułu powinni będą przekazać „Sodrze” około 2,4 mln LTL. Środki te zasilą deficytowy budżet „Sodry”. Przedstawiciele funduszy emerytalnych nie zgadzają się z tymi zmianami i mają nadzieję, że prezydent zawetuje nowelizację. W ich opinii państwo powinno być odpowiedzialne za obliczenie, gromadzenie i przekazanie składek dla funduszy emerytalnych oraz powinno pokrywać związane z tym koszty. (*Verslo žinios*, 18.12.2013)

Uchwalono budżet „Sodry”

Sejm zatwierdził projekt budżetu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” na 2014 r. Planuje się, że przychody „Sodry” wyniosą 9,974 mld LTL, wydatki – 11,2 mld LTL. Deficyt „Sodry” w przyszłym roku planowany jest na poziomie 1,226 mld LTL. Przychody mają być o 5,5 % lub 522,8 mln LTL wyższe niż w 2013 r. Na wypłatę emerytur planuje się przeznaczyć 8,133 mld LTL, na zasiłki chorobowe i macierzyńskie – 1,238 mld LTL,

ubezpieczenia społeczne z tytułu bezrobocia – 398,2 mln LTL, ubezpieczenia z tytułu nieszczęśliwych wypadków w pracy i chorób zawodowych – 62,5 mln LTL. Szacuje się także, że do prywatnych funduszy emerytalnych „Sodra” w 2014 r. przekaże 454,4 mln LTL składek. (*Lietuvos rytas*, 18.12.2013)

Rząd proponuje zaostrzyć nadzór nad uniami kredytowymi

Rząd na posiedzeniu zatwierdził pakiet projektów ustaw, przy pomocy których proponuje się zaostrzyć nadzór nad uniami kredytowymi. Wśród najważniejszych propozycji jest ustalenie minimalnej wielkości własnego kapitału na poziomie 500 000 LTL, a nie 15 000 LTL jak jest obecnie. Działające unie na osiągnięcie tego poziomu otrzymają okres przejściowy. Także projekty ustaw precyzują mechanizm przekazania aktywów, praw, transakcji i zobowiązań problemowej unii kredytowej dla innej instytucji finansowej, zmniejszają obciążenia administracyjne unii, stwarzają możliwości do świadczenia większej liczby usług finansowych dla szerszego grona klientów, przegląd warunków uczestnictwa unii kredytowych w systemie ubezpieczenia depozytów. Także proponuje się trzykrotnie – do 150 – zwiększyć minimalną ilość członków unii kredytowych. Zatwierdzone projekty proponują wprowadzić obowiązek do pokrycia strat unii, jeżeli przekroczą ½ kapitału udziałowego. Oczekuje się, że podejmowane przez unie ryzyko ograniczy propozycja zatrudniania przynajmniej jednego specjalisty od oceny ryzyka, gdy wartość aktywów unii przekroczy poziom 50 mln LTL. Dążąc do bardziej konserwatywnego oceniania ryzyka proponuje się ograniczenie, by inwestycje unii w nieruchomości nie mogły przekraczać 70 % wartości kapitału unii. Organizacje zrzeszające unie kredytowe twierdziły, że niektóre propozycje nie są korzystne dla tego typu instytucji finansowych i proponowały kontynuować proces uzgadniania projektów aktów prawnych. Jednak rząd nie zważając na te uwagi projekty zatwierdził i teraz projektami zajmie się Sejm. (*Verslo žinios*, 12.12.2013)

Litwa zatrudniła pośredników emisji

Litwa zatrudniła zagraniczne banki „BNP Paribas” oraz „Barclays” jako pośredników przy emisji nowej emisji obligacji. Na razie nie wiadomo, czy nowe obligacje zostaną wyemitowane w EUR, czy w USD. W 2014 r. Litwa planuje pożyczyć około 11,5 mld LTL, z czego około 6,3 mld LTL zostanie pożyczone na zagranicznych rynkach. Znaczna część tej kwoty – około 5,6 mld LTL – zostanie przeznaczona na spłacenie wcześniej zaciągniętych pożyczek. Około 3,5 mld LTL planuje się zgromadzić na wykupienie emisji euroobligacji w 2015 r. (*Lietuvos rytas*, 12.12.2013)

Rośnie wartość funduszy emerytalnych III filaru

Wartość aktywów funduszy emerytalnych III filaru w końcu III kwartału wynosiła 118,7 mln LTL i w ciągu 9 miesięcy zwiększyła się o 9,2 %. Natomiast liczba osób, które dobrowolnie oszczędzają na emeryturę w funduszach III filaru w ciągu 9 miesięcy zwiększyła się o 12,1 % i wynosiła 32,1 tys. Znaczna część swych aktywów (65 %) fundusze zainwestowały w jednostki przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, 26,9 % środków zainwestowały w papiery dłużne skarbu państwa, 3,4 % - w papiery dłużne przedsiębiorstw, 2 % - w akcje. Około 60 % aktywów zostało zainwestowanych w euro, 18 % - w USD, 10,3 % - w litach. W końcu września br. na Litwie funkcjonowało 9 funduszy emerytalnych III filaru, którymi zarządzało 5 spółek. (*Lietuvos žinios*, 02.12.2013)

Liczba chętnych do dodatkowego oszczędzania na emeryturę przekroczyła oczekiwania rządu

Do 2 grudnia br. osoby oszczędzające w funduszach emerytalnych II filaru powinny były podjąć decyzję dot. dalszego oszczędzania. Do wyboru były trzy możliwości: dalsze oszczędzanie w funduszach na dotychczasowych zasadach, wycofanie się z funduszu i powrót do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra” oraz przekazywanie do funduszu emerytalnego dodatkowej składki w wysokości 1 % wynagrodzenia brutto oraz otrzymanie od państwa dodatkowej składki motywacyjnej w wysokości 1 % od średniego krajowego wynagrodzenia brutto (od 2016 r. wielkość dodatkowych składek zostanie zwiększona do 2 %). Liczba osób, które zdecydowały się na dodatkowe oszczędzanie i przez to otrzymanie składki motywacyjnej od państwa już przekroczyła zaplanowane na 2014 r. możliwości budżetu. Jeżeli zostanie zatwierdzony zgłoszony obecnie projekt budżetu na 2014 r., to zabraknie środków dla 50 tys. osób, które wybrały wariant gromadzenia emerytury z dodatkowymi składkami. W projekcie budżetu na opłacenie składek motywacyjnych przewidziano 90 mln LTL, a wg wstępnych szacunków na

ten cel potrzeba będzie 105 mln LTL. W dniu 30 listopada liczba chętnych na dodatkowe oszczędzanie przekroczyła 376 tys. osób, a jeszcze może wzrosnąć, gdyż ostateczny termin mija 2 grudnia.

Według ostatecznych danych, na dodatkowe gromadzenie emerytury zdecydowało się 404,8 tys. uczestników II filaru emerytalnego, z czego 55 tys. – to nowi uczestnicy, którzy dopiero weszli na rynek pracy. Z oszczędzania w funduszach emerytalnych zrezygnowało 23,8 tys. osób, które wróciły do „Sodry”, natomiast 686,8 tys. osób postanowiło nic nie zmieniać i oszczędzać w funduszach na dotychczasowych zasadach. (*Verslo žinios*, 02.12.2013, *Lietuvos rytas*, 06.12.2013)

Spółki nie realizują planu dywidendy

W ciągu 9 miesięcy bieżącego roku spółki skarbu państwa oraz samorządowe do narodowego budżetu przelały 115,578 mln LTL z tytułu dywidendy. Tylko spółki skarbu państwa przekazały do budżetu państwa 99,151 mln LTL. Oznacza to, że w ciągu III kwartałów zrealizowano zaledwie 51,8 % planu narodowego oraz 46,4 % planu centralnego budżetu państwa w zakresie dywidendy. Szacuje się, że w ciągu całego roku do narodowego budżetu wpłynie 223,256 mln LTL, a do centralnego budżetu – 213,849 mln LTL z tytułu dywidendy. (*Lietuvos rytas*, 16.11.2013)

Bardziej rygorystyczny nadzór unii kredytowych

Ministerstwo Finansów opracowało i przekazało rządowi nowelizację aktów prawnych, które zaostrzają nadzór unii kredytowych oraz zwiększają ich odpowiedzialność. Jedną z najważniejszych oferowanych zmian jest ustalenie minimalnej wielkości kapitału własnego na poziomie 500 000 LTL zamiast obecnie obowiązującej wielkości 15 000 LTL. Proponuje się także ustalić okres przejściowy dla działających unii na osiągnięcie tego poziomu. Oferowany projekt nowelizacji także proponuje określić mechanizm przekazania aktywów, praw, zobowiązań i transakcji problemowych unii dla innych instytucji kredytowych, zmniejszyć ciężar administrowania unii, stworzyć możliwości do oferowania większej liczby usług dla szerszego grona klientów, przeanalizować mechanizm udziału unii w systemie ubezpieczenia depozytów. Także proponuje się trzykrotnie – do 150 – zwiększyć minimalną liczbę członków unii kredytowych. Także w celu uniknięcia zjawiska zmniejszania się kapitału unii z tego powodu, że poniesione straty nie są finansowane dodatkowymi wkładami, a są przenoszone na następny rok, proponuje się wprowadzić obowiązek sfinansowania niepokrytej straty, jeżeli przekracza ona 1/2 kapitału zakładowego. (*Verslo žinios*, 14.11.2013)

Większy zysk banków

W ciągu 9 miesięcy br. banki komercyjne oraz działające na Litwie filie banków zagranicznych wypracowały łączny zysk w wysokości 731,314 mln LTL. Jest to o 37,6 % więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W ciągu trzech kwartałów rentownie działało 6 banków oraz 6 filii banków zagranicznych, natomiast straty odnotował jeden bank oraz 2 filie. (*Lietuvos rytas*, 07.11.2013)

„Swedbank” przejmie część portfela „UniCredit Bank”

Skandynawski bank „Swedbank” przejmie część portfela banku „UniCredit Bank” w państwach bałtyckich, na który składają się kredyty i inne zobowiązania 120 klientów banku w Estonii, Łotwie i na Litwie. Wartość przejmowanego portfela wynosi około 94 mln EUR. Transakcja wejdzie w życie, gdy zatwierdzą ją instytucje antymonopolowe w trzech krajach bałtyckich. Litewski oddział banku „UniCredit Bank” zaprzestał swej działalności od 24 maja br. Na początku br. bank poinformował, że reorganizuje swą działalność w Europie Wschodniej. (*Verslo žinios*, 28.10.2013)

Litwie bankructwo raczej nie grozi

Spółka „S&P Capital IQ” ogłosiła najnowszy swój ranking państw dot. prawdopodobieństwa bankructwa państw. Ranking dotyczy III kwartału br. Wg tego rankingu prawdopodobieństwo niewypłacalności Litwy w ciągu najbliższych 5 lat wynosi 8,44 %. Pod tym względem w rankingu, w którym sklasyfikowano 72 państwa, Litwa

uplasowała się na 29. pozycji. Identyczną pozycję Litwa zajmowała w sprawozdaniu za II kwartał br., jednak wówczas prawdopodobieństwo niewypłacalności Litwy oceniono na 9,27 %. Wg najnowszych danych pod względem tego wskaźnika Litwa wyprzedza Łotwę (prawdopodobieństwo niewypłacalności – 8,52 %), Rosję (12,07 %) czy nawet Hiszpanię (18,44 %), jednak jest za Estonią (4,66 %) i Polską (6,22 %). Za najbardziej bezpieczne kraje pod tym względem uznano Norwegię (1,39 %), Szwecję (1,55 %) oraz Finlandię (1,97 %), natomiast za najbardziej niebezpieczne – Argentynę (77,81 %), Cypr (59,36 %) i Ukrainę (54,34 %).

Skumulowane ryzyko niewypłacalności (ang. *Cumulative probability default, CPD*) – to instrument pochodny, który jest obliczany na podstawie ceny ubezpieczenia się od niewypłacalności kraju (ang. *Credit default swap, CDS*), która jest aktualna przy zakupie papierów wartościowych danego kraju. Za bankructwo lub niewypłacalność kraju uważa się sytuację, gdy kraj nie może w terminie wywiązać się ze swych zobowiązań finansowych, np. nie może w ustalonym dniu wykupić swe obligacje lub zapłacić za nie odsetki. (*Verslo žinios, 16.10.2013*)

Wartość funduszy wzrosła

Według danych Banku Litwy, wartość funduszy emerytalnych II filaru w ciągu III kwartału br. zwiększyła się o 2 %, natomiast od początku roku – o 2,4 %. Największy wzrost w III kwartale br. odnotowały fundusze akcyjne, ich wartość zwiększyła się o 3,5 %. Wartość funduszy ze średnim udziałem akcji zwiększyła się o 2,4 %, z małym udziałem akcji – o 1,5 %, natomiast wartość funduszy konserwatywnych – o 0,5 %. Wartość aktywów funduszy II filaru w końcu września wynosiła 5,22 mld LTL. Wartość funduszy III filaru w ciągu trzeciego kwartału zwiększyła się o 2,8 %, natomiast od początku roku – o 4,2 %. (*Verslo žinios, 11.10.2013*)

Euro pozwoliłoby Litwie zaoszczędzić około 8 mld LTL

Gdyby Litwie udało się wprowadzić euro w 2007 r., to pozwoliłoby to zaoszczędzić od 6,2 do 7,8 mld LTL. Wynika to z badania Banku Litwy dotyczącego kosztów i korzyści wprowadzenia euro. Litwa była porównywana do posiadającej podobną strukturę gospodarki Słowacji. Z danych badania wynika, że gospodarstwa domowe oraz przedsiębiorstwa dzięki niższym stopom procentowym w okresie 2007 – 2012 zaoszczędziłyby 2,1 – 2,9 mld LTL, natomiast państwo na obsłudze swego zadłużenia zaoszczędziłoby 4,1 – 4,9 mld LTL. W 2006 r. ówczesny rząd Litwy złożył wniosek o wprowadzenie euro w 2007 r., jednak z powodu zbyt dużej inflacji, która była skutkiem znacznego zwiększenia socjalnych wypłat, nie zezwolono na wprowadzenie wspólnej europejskiej waluty. Bank Litwy także szacuje, że długoterminowe korzyści z posiadania euro będą znacznie wyższe od jednorazowych kosztów. Szacuje się, że po przyłączeniu się do strefy euro wartość PKB do 2022 r. byłaby o 1,8 – 1,9 % większa niż w przypadku braku euro. Największy wpływ na to miałyby wzrost eksportu oraz zmniejszający się ciężar odsetek. Jednak Vitas Vasiliauskas, prezes Banku Litwy przyznał, że w pierwszych miesiącach 2015 r. z powodu wprowadzenia euro może o 0,2 – 0,3 pkt. procentowego wzrosnąć inflacja, natomiast jednorazowe koszty wymiany waluty zostały oszacowane na 660 – 920 mln LTL. (*Verslo žinios, Lietuvos žinios, 04.10.2013*)

Budżet „Sodry“ także w przyszłym roku będzie z deficytem

Według projektu budżetu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra“, w przyszłym roku przychody funduszu wyniosą 9,79 mld LTL i będą o 0,4 % lub 42 mln LTL wyższe niż w br. Wydatki wyniosą 11,18 mld LTL czyli będą o 0,2 % lub 26 mln LTL niższe niż w 2013 r. W ten sposób planowany deficyt budżetu funduszu wyniesie 1,4 mld LTL. Z prognoz „Sodry“ wynika, że nie uda się zbilansować jej budżetu do 2017 r. Skumulowany wynik funduszu w 2014 r. wyniesie minus 12,2 mld LTL. W przyszłym roku „Sodra“ będzie musiała pożyczyć 3,2 mld LTL. Wg prognoz funduszu w przyszłym roku liczba ubezpieczonych osób zwiększy się o 0,6 % lub 8 400 osób i wyniesie 1,35 mln osób. Średni miesięczny dochód ubezpieczonego, od którego są naliczane składki, zwiększy się o 5,2 % i wyniesie 1974 LTL. Liczba osób pracujących samodzielnie, płacących składki na ubezpieczenia społeczne, jest szacowana w przyszłym roku na 33 tys. Szacuje się, że na wypłatę emerytur w przyszłym roku przeznaczony będzie 72,8 % ogólnej wartości wydatków. Będzie to stanowiło około 8 mld LTL. Jest to o 52 mln LTL mniej niż w roku bieżącym. Spadek tego rodzaju wydatków wynika z wydłużania wieku emerytalnego, dlatego średnia liczba emerytów w przyszłym roku będzie mniejsza o 1500 osób. Wielkość ubezpieczonych dochodów, stosowana do obliczenia emerytury, nie ulegnie zmianie i wyniesie 1488 LTL. Nie zmieni się także wielkość emerytury bazowej

- 360 LTL. Natomiast średnia wielkość emerytury zwiększy się do 857,95 LTL. Wartość środków, przelewanych do funduszy emerytalnych (2 % składki na ubezpieczenia społeczne) w przyszłym roku wyniesie 454,4 mln LTL. (*Verslo žinios, 04.10.2013*)

Depozytorium papierów wartościowych przyłączy się do europejskiego systemu

Centralne depozytoria papierów wartościowych Litwy, Łotwy i Estonii zamierzają jednocześnie przyłączyć się do tworzonego obecnie wspólnego europejskiego systemu rozliczeń transakcji papierów wartościowych „Target2 - Securities” (T2S), który swą działalność rozpocznie w czerwcu 2015 r. Depozytoria państw bałtyckich zamierzają uruchomić rozliczenia w systemie T2S od 6 lutego 2017 r. Celem systemu T2S jest zwiększenie bezpieczeństwa rynków finansowych i przejrzystości rozliczeń za transakcje. (*Lietuvos žinios, 27.09.2013*)

Lepsze perspektywy dla litewskich banków

Agencja ratingowa „Moody’s Investors Service” w najnowszej analizie systemów bankowych państw bałtyckich zmieniła ich perspektywę z negatywnej na stabilną. „Moody’s” dla banków z państw bałtyckich prognozuje jasną perspektywę, gdyż w regionie poprawia się sytuacja makroekonomiczna, w bankach spada ilość problemowych kredytów. W analizie zwraca się uwagę, iż w bankach z regionu bałtyckiego powoli rośnie popyt na kredyty, a to powoduje wzrost rentowności, natomiast lepsza jakość aktywów banków oraz ich rentowność pozytywnie wpływa na kapitalizację banków. Także podkreślono małą zależność banków od finansowania przez rynek, gdyż banki na Litwie, Łotwie i Estonii przeważnie są finansowane przez zagraniczne banki kontrolujące oraz finansują się poprzez depozyty. (*Verslo žinios, 26.09.2013*)

Możliwość inwestowania w Chinach

Bank Litwy i chińska komisja nadzoru nad papierami wartościowymi podpisali porozumienie o współpracy w zakresie nadzoru nad papierami wartościowymi. W ten sposób dla litewskich instytucji finansowych została otwarta droga do bezpośredniego inwestowania na chińskim rynku kapitałowym. Litewskie instytucje finansowe mogą teraz zwracać się do chińskiej komisji nadzoru nad papierami wartościowymi z wnioskiem o uzyskanie statusu kwalifikowanego zagranicznego inwestora instytucjonalnego, który zezwala na inwestowanie w juanach na wewnętrznym chińskim rynku kapitałowym. (*Lietuvos žinios, 17.09.2013*)

Litwa przedstawiła swe aspiracje do wprowadzenia euro

Minister finansów Rimantas Šadžius podczas nieformalnego posiedzenia rady ministrów finansów UE ECOFIN zaprezentował plany Litwy dot. wprowadzenia euro w 2015 r. Minister stwierdził, że usłyszał, iż Litwa jest oczekiwana w strefie euro, jednak nawet najmniejsza niezgodność z kryterium inflacji, deficytu budżetowego lub długu publicznego zamknie Litwie drzwi do „klubu euro”. „Zaprezentowałem kolegom plany wprowadzenia euro. Od wszystkich krajów otrzymaliśmy wsparcie moralne, jednak wszyscy doskonale rozumiemy, że musimy wykonać pracę domową. Polityczną zgodę na wprowadzenie euro przez Litwę już mamy. Jednak wprowadzimy euro tylko wtedy, jeżeli będziemy przygotowani i pod względem kryteriów, i w sensie organizacyjnym, co również jest dość skomplikowanym zadaniem.” – powiedział R. Šadžius. (*Verslo žinios, 16.09.2013*)

Litewska spółka kredytów konsumenckich zmienia właściciela

Przedstawiciele francuskiego banku „Societe Generale” podpisali umowę, na podstawie której 100 % należącej pośrednio do banku litewskiej spółki „General Financing” sprzedano szwedzkiej spółce finansowej „Marginalen”. Bank „Societe Generale” spółką tą poprzez swą litewską spółkę – córkę UAB SGCF zarządzał od 2008 r., gdy za 13 mln LTL nabył ją od litewskiej spółki inwestycyjnej „Avestis” oraz 2 osób fizycznych. Główna działalność spółki – udzielanie kredytów konsumenckich oraz usługi leasingowe – po zmianie właściciela nie powinna ulec zmianie. Strony transakcji nie ujawniły jej wartości. Specjaliści szacują, że ogólna wartość transakcji, łącznie z refinansowaniem udzielonych pożyczek, powinna wynosić od 140 mln do 174 mln LTL, a wartość akcji „General Financing” powinna wynosić około 34 mln LTL. Spółka ta została założona w 2005 r. Wartość portfela udzielonych kredytów w końcu lipca br. wynosiła 187,9 mln LTL, natomiast kapitał własny spółki – 17 mln LTL. W 2012 r. zysk

netto wyniósł 3,794 mln LTL i był o 24 % wyższy niż w 2011 r. Spółka zatrudnia 127 pracowników, posiada 15 oddziałów obsługi klientów, a z jej usług korzysta ponad 200 tys. klientów. Szwedzka spółka „Marginalen“ nie jest nowicjuszem na litewskim rynku. W 2008 r. nabyła spółkę windykacyjną „Gelvora“. Do grupy „Marginalen“ należą także trzy spółki na Łotwie oraz stosunkowo nieduży szwedzki bank „Marginalen Bank“. W ocenie specjalistów szwedzka spółka będzie słabszym zapleczem w porównaniu z francuskim bankiem, jednak nowi akcjonariusze litewskiej spółce mogą wyjść na korzyść. (*Verslo žinios, 10.09.2013*)

Pomysł na ożywienie rynku kapitałowego

Przedstawiciele opozycyjnej partii konserwatystów chcą zobowiązać prywatne fundusze emerytalne, by część posiadanego kapitału inwestowały w akcje spółek notowanych na litewskiej giełdzie. Odpowiedni projekt ustawy został złożony w Sejmie. Wg autorów projektu, analogiczne regulacje obowiązują w Polsce. „Litewskie fundusze emerytalne gromadzą pieniądze naszych podatników i „wywożą” je za granicę, np. do Polski. Na Litwie fundusze emerytalne nie inwestują w akcje litewskich spółek, dlatego spółki nie wchodzi na giełdę, tłumaczą, że na lokalnym rynku nie ma wystarczającej ilości kapitału. Natomiast fundusze emerytalne inwestują w Polsce, litewskie spółki są notowane na warszawskiej giełdzie. Sposobem na wyjście z tego zamkniętego kręgu jest zobowiązanie zarejestrowanych na Litwie funduszy emerytalnych do inwestowania części kapitału, do 5 %, na Litwie.” – stwierdzili autorzy projektu. Według danych Banku Litwy za I półrocze br., z 5 mld LTL zgromadzonych obecnie w funduszach emerytalnych 20,7 % zostało zainwestowanych na Litwie, jednak 20,5 % (około 1 mld LTL) zainwestowano w obligacje skarbowe Litwy, a tylko 0,2 % (9 mln LTL) zainwestowano w akcje litewskich spółek, notowanych na giełdzie „Nasdaq OMX Vilnius”. W Polsce obowiązuje zasada, zgodnie z którą 95 % kapitału fundusze emerytalne powinni inwestować na lokalnym rynku. To spowodowało, że w ciągu ostatnich 5 lat warszawska giełda przyciągnęła ponad 300 nowych spółek i stała się największą oraz najpłynniejszą giełdą w Środkowo - Wschodniej Europie. Zgłoszony przez opozycyjnych posłów projekt powinni ocenić jeszcze rządząca koalicja oraz rząd. Eksperti od inwestowania pozytywnie oceniają taki pomysł. W ich opinii, gdyby taki projekt został uchwalony, na pewno przyczyniłby się do wsparcia gospodarki, rozwoju rynku kapitałowego i najważniejsze, że stworzyłby alternatywę dla przedsiębiorstw w pozyskaniu kapitału pomijając banki. Przewidziane w projekcie ustawy ograniczenie w wysokości 5 % dotyczy około 100 mln LTL, które mogą zostać skierowane na rynek kapitałowy. Warto zaznaczyć, że wartość pierwotnych ofert publicznych (IPO), realizowanych przez litewskie spółki w ciągu kilku ostatnich lat, oscylowała w granicach 100 mln LTL. Dlatego tę regulowaną przez projekt ustawy kwotę może zaabsorbować jedno nowe IPO. Eksperti zauważają, że gdyby projekt ustawy przewidywał większą kwotę na inwestycje, „mogłoby to doprowadzić do powstania baniek na litewskiej giełdzie, szczególnie gdyby w ciągu roku nie odbyło się ani jedno IPO, gdyż obecnie ogólna wartość akcji w wolnym obrocie na litewskiej giełdzie wynosi około 1,7 mld LTL”. (*Verslo žinios, 04.09.2013*)

Mniejszy zysk spółek ubezpieczeniowych

Według danych Banku Litwy, zarejestrowane na Litwie spółki ubezpieczeniowe w I półroczu br. wypracowały łączny zysk o wartości 46,31 mln LTL. Jest to nieco mniej niż przed rokiem. Zysk spółek ubezpieczeń majątkowych zwiększył się, natomiast w przypadku spółek ubezpieczeń na życie zysk uległ zmniejszeniu. Największy zysk odnotowała spółka „Lietuvos draudimas“ – 31,99 mln LTL. Natomiast spółka „PZU Lietuva“ odnotowała 3,28 mln LTL straty. (*Lietuvos rytas, 04.09.2013*)

Klienci zapomną drogę do oddziałów obsługi

Rząd postanowił, że przy otwarciu rachunku bankowego wystarczy podpis elektroniczny – klient nie musi udawać się do oddziału obsługi klientów, a wystarczy wypełnienie odpowiednich formularzy i podpisanie ich przy pomocy podpisu elektronicznego. Do oddziałów banków nie będą musiały jechać osoby mieszkające w oddalonych rejonach, natomiast klienci niezadowoleni ze świadczonych usług w bardziej prosty sposób będą mogli podpisać umowę z innym bankiem. Podpis elektroniczny już dawno został zrównany z podpisem osoby fizycznej, jednak pozostawiono wyjątek przy otwieraniu rachunków bankowych. Zgodnie z tym wyjątkiem bank powinien był zidentyfikować klienta fizycznie na podstawie przedstawionego dokumentu tożsamości. Taki wyjątek w przepisach wcześniej pozostawiono w celu zapobiegania możliwym przestępstwom finansowym oraz prewencji

procesu prania pieniędzy. Teraz uznano, że osoba w celu uzyskania prawa do korzystania z podpisu elektronicznego przynajmniej raz powinna potwierdzić swą tożsamość dla instytucji wystawiających certyfikaty takiego podpisu. Dlatego po ustaleniu tożsamości jeden raz nie ma konieczności czynić tego po raz kolejny. Na Litwie jest około 800 tys. osób mogących korzystać z podpisu elektronicznego, jednak realnych jego użytkowników nie jest dużo. Nowa usługa najwięcej uwagi powinna doczekać się ze strony młodszych i nieobojętnych wobec nowych technologii klientów. Szacuje się, że już w końcu roku z tej nowości będą mogli skorzystać pierwsi klienci banków. (*Verslo žinios, 03.09.2013*)

Mniejszy deficyt „Sodry“

Deficyt Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra“ w ciągu 7 miesięcy br. wyniósł 999,8 mln LTL. Był on o 15,1 % (178,5 mln LTL) niższy niż planowano oraz o 22,4 % (288,5 mln LTL) niższy niż w tym samym okresie poprzedniego roku. „Sodra“ poinformowała, że jej przychody w pierwszych 7 miesiącach (bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne) wyniosły 5,537 mld LTL i były o 9,5 % wyższe niż przed rokiem. Wydatki „Sodry“ (bez przelewów do Funduszu Obowiązkowego Ubezpieczenia Zdrowotnego) wyniosły 6,536 mld LTL i były o 3 % wyższe niż przed rokiem. (*Lietuvos rytas, 22.08.2013*)

Unie kredytowe więcej pożyczają mieszkańcom, mniej przedsiębiorcom

Według danych Banku Litwy, w I półroczu br. 47 działających na Litwie unii kredytowych działało rentownie i odnotowało łączny zysk o wartości 6,4 mln LTL. Jednak 27 unii działało nierentownie i poniosły stratę w wielkości 13,7 mln LTL. To zadecydowało, że ogólny wynik finansowy unii kredytowych był ujemny, strata wyniosła 7,3 mln LTL i była prawie trzykrotnie wyższa niż przed rokiem. Litewska Centralna Unia Kredytowa, która zrzesza 63 unie kredytowe, w I półroczu zarobiła 953 tys. LTL, dwukrotnie więcej niż przed rokiem. Wartość aktywów unii kredytowych w II kwartale prawie nie uległa zmianie i na początku lipca wynosiła 2 mld LTL. Stanowiący znaczną część aktywów portfel kredytowy zwiększył się o 0,8 %, jego wartość wyniosła 1,06 mld LTL. Wg Banku Litwy, unie kredytowe w II kwartale więcej pożyczają osobom fizycznym, a zmniejszyła się wartość kredytów udzielanych członkom zrzeszonym. Wpływ na to miało zaostrzenie warunków stosowanych wobec unii kredytowych, gdyż ostatnio właśnie kredyty dla członków zrzeszonych stanowiły największe źródło niedoszacowanego ryzyka. (*Verslo žinios, 14.08.2013*)

Wzrost na rynku ubezpieczeń

Wartość litewskiego rynku ubezpieczeniowego pod względem przyciągniętych nowych składek, wliczając także działające na Litwie filie spółek zagranicznych, w I półroczu br. wyniosła 940,1 mln LTL. Jest to o 9,9 % więcej, niż przed rokiem. Rynek ubezpieczeń majątkowych wzrósł o 9,9 % do poziomu 660,4 mln LTL, natomiast na rynku ubezpieczeń na życie odnotowano wzrost o 9,8 %, do poziomu 279,7 mln LTL. (*Lietuvos rytas, 09.08.2013*)

Nieźle zyski banków

Działające na Litwie banki komercyjne oraz oddziały banków zagranicznych (bez upadłego „Ūkio bankas“) w I półroczu br. zarobiły łącznie 550,298 mln LTL. Jest to o 61 % więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W I półroczu rentownie działało 6 banków oraz 6 filii banków zagranicznych, natomiast 1 bank oraz 3 filie odnotowały stratę. (*Lietuvos rytas, 06.08.2013*)

Bank centralny nie zezwolił na kupno banku „Finasta“

Bank Litwy nie wyraził zgody, by estońska spółka „EurEst Capital“ nabyła bank „Finasta“, który należy do upadłego już banku „Snoras“. Potencjalni nabywcy „Finasty“ nie przedstawili dla banku centralnego wyczerpujących informacji, natomiast udostępnione dane nie uzasadniały wiarygodności finansowej. Także Bank Litwy zwątpił w możliwości pretendenta na zakup „Finasty“ do wzmocnienia i utrzymania odpowiedniego poziomu kapitału „Finasty“ lub udzielenia pomocy finansowej. O zamiarze nabycia „Finasty“ spółka „EurEst Capital“ poinformowała służby nadzoru banku centralnego w dniu 29.04.2013 r. Do zakupu akcji „Finasty“ przymierzało się 6 inwestorów. W obecnej sytuacji inni potencjalni nabywcy mogą dalej uczestniczyć w procesie

zakupu banku. (*Lietuvos rytas*, 20.07.2013)

Nowy gracz na rynku

Działalność na Litwie rozpoczęła należąca do „International Personal Finance” spółka „Provident finansai”. Do 2018 r. zamierza na Litwie zainwestować około 28 mln LTL. „Naszym celem na 5 lat jest 80 tys. klientów, 80 pracowników oraz 600 pośredników kredytów. W dużych miastach powstanie 5 filii. W regionach planujemy otworzyć mniejsze biura konsultacyjne, których działalność będzie zorientowana na mieszkańców bardziej odległych miejscowości.” – powiedział Robert Pawlak, dyrektor operacji handlowych spółki „Provident Polska” i odpowiedzialny za rozpoczęcie na Litwie działalności spółki „Provident finansai”. Inny przedstawiciel spółki „Provident Polska” Piotr Kalisz zaznaczył, że Litwa jest ważnym elementem strategii rozwoju spółki. „Widzimy, że na Litwie jest zapotrzebowanie na produkty finansowe, udzielane w sposób przejrzysty i odpowiedzialny, a otoczenie dla biznesu jest sprzyjające” – powiedział P. Kalisz. Pracownicy spółki „Provident” udzielają pożyczki tylko po osobistym spotkaniu pracownika z potencjalnym klientem. Podstawowym produktem są krótkoterminowe pożyczki, udzielane na okres 45, 60, 90 tygodni, o wartości 300 – 7000 LTL. Raty kredytowe zbierają pośrednicy, którzy co tydzień odwiedzają w domach klientów spółki. Pośrednicy od spółki otrzymują prowizję. (*Lietuvos rytas, Verslo žinios*, 17.07.2013)

Minimalny wzrost wartości funduszy emerytalnych

Wartość działających na Litwie funduszy emerytalnych II filaru w ciągu I półrocza bieżącego roku zwiększyła się średnio o 0,32 %. Według danych Banku Litwy, w ciągu pierwszych sześciu miesięcy bieżącego roku wzrost wartości aktywów odnotowały 22 fundusze z 30 działających na rynku. Wartość funduszy konserwatywnego inwestowania zmniejszyła się średnio o 0,39 %, wartość aktywów funduszy z małym udziałem akcji – zwiększyła się średnio o 0,09 %, z umiarkowanym udziałem akcji – zwiększyła się o 0,28 %, natomiast w przypadku akcyjnych funduszy emerytalnych ich wartość zwiększyła się średnio o 2,27 %. (*Lietuvos žinios*, 09.07.2013)

Wyjaśniła się kolejność wierzycieli

Fundusz Ubezpieczeń Depozytów i Inwestycji (FUDI) ma pierwszeństwo przed innymi wierzycielami – tak postanowił Trybunał Konstytucyjny (TK). W przypadku upadłości banków „Snoras” i „Ūkio bankas” lub innych instytucji finansowych, FUDI jest drugim w kolejności wierzycielem po pracownikach upadłej instytucji. TK także postanowił, że żądania wierzycieli trzeciego szczebla – Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „Sodra”, Państwowej Inspekcji Podatkowej i innych instytucji państwowych – są traktowane jako dążenie ustawodawcy do uzyskania przychodów w celu realizowania funkcji państwa. „Uwzględniając to, między państwem a wierzycielami niższego niż trzeci poziom są znaczne różnice.” – napisano w orzeczeniu TK. Wierzyciele czwartego szczebla, którzy w TK zaskarżyli swą kolejność, mieli nadzieję odzyskać około 1,54 mld LTL. Jak stwierdził jeden z autorów wniosku, TK przyjął takie stanowisko i należy je uszanować. Autorzy wniosku opierali się na rozwiązaniach stosowanych w innych państwach, gdyż w 6 państwach członkowskich UE stosuje się inny pogląd. Jak stwierdziła Aurelija Mažintienė, dyrektor FUDI, orzeczenie TK pozwoli na rozpoczęcie procedury rozliczania się z wierzycielami upadłego banku „Snoras”. W najbliższym czasie administrator upadłości banku powinien przedstawić Komitetowi Wierzycieli plan rozliczeń z wierzycielami i rozpocząć odpowiednie procedury. Dotychczas administratorowi udało się odzyskać 1,5 mld LTL. Poza tym, w opinii A. Mažintienė, która jest jednocześnie przewodniczącą Komitetu Wierzycieli, pozwoli to przyspieszyć spłatę kredytu Ministerstwa Finansów, od którego FUDI pożyczył 3,059 mld LTL na wypłacenie ubezpieczonych depozytów. Ogólna wartość nie podlegających zaskarżeniu roszczeń wierzycieli „Snorasa” wynosi 6,523 mld LTL, z czego roszczenie FUDI stanowi 4,053 mld LTL. (*Lietuvos rytas*, 08.07.2013)

Kolejny debiut litewskiej spółki na warszawskiej giełdzie

W piątek, 28 czerwca, na GPW w Warszawie rozpoczęto notowania akcji litewskiej spółki „AviaAM Leasing”. Na zakończenie sesji kurs akcji zwiększył się o 1,3 % w porównaniu z ceną IPO i wynosił 8,11 PLN za akcję. W trakcie sesji cena akcji wahała się w przedziale 7,76 – 8,29 PLN, a zawarte transakcje objęły 10,5 tys. akcji.

Poinformowano, że cena emisji akcji podczas IPO wyniosła 8 PLN, chociaż maksymalna możliwa cena sprzedaży została ustalona na 16 PLN. Ogólna wartość IPO wyniosła 112,2 mln PLN, w oparciu o maksymalną cenę mogła wynieść 227 mln PLN. Dlatego analitycy IPO litewskiej spółki ocenili jako niezbyt udany. (*Verslo žinios, 01.07.2013*)

Litewski system bankowy jest przygotowany na wstrząsy

Bank Litwy w sprawozdaniu dot. stabilności finansowej stwierdził, że system finansowy kraju jest stosunkowo odporny na silne i nieoczekiwane wstrząsy. „Wyniki tzw. stress - testów pokazały, że sektor bankowy poradziłby z pogorszeniem się sytuacji finansowej dłużników, wynikającym z gwałtownego spadku gospodarczego, a także z innymi wstrząsami. Jednak instytucje kredytowe nie mogą utracić czujności i nadal powinny przeznaczyć należytą uwagę na wzmocnienie kapitału i zarządzanie płynnością” – powiedział prezes banku centralnego Vitas Vasiliauskas. Przy przeprowadzaniu najnowszych testów oceniano kilka rodzajów ryzyka, które mogą wpłynąć na działalność banków: przeciągający się kryzys zadłużeniowy w niektórych krajach UE i spadek popytu zagranicznego, wzrost wrażliwości na możliwe ryzyko w krajach skandynawskich, utrzymujące się przez dłuższy czas niskie stopy procentowe na rynkach finansowych. Zgodnie z teoretycznym modelem, gdyby te rodzaje ryzyka zostały zrealizowane, jeden z najważniejszych elementów wzrostu gospodarczego Litwy – eksport – w ciągu roku zmniejszyłby się o ponad 25 %, a PKB kraju zmniejszyłby się o 10 %. To w znacznym stopniu wpłynęłoby na zdolność kredytobiorców do spłacenia zaciągniętych pożyczek. Podkreśla się jednak, że wstrząsy modelowane w ramach testowania są hipotetyczne, a prawdopodobieństwo ich wystąpienia obecnie jest bardzo niskie. Wyniki testów pokazały, że na skutek hipotetycznych dużych strat banków średni współczynnik adekwatności kapitałowej systemu bankowego po wstrząsach wynosiłby 12 % i byłby wyższy od wymaganej przez bank centralny minimalnej wartości 8 %. Poza ryzykiem zewnętrznym, wyzwaniem dla systemu finansowego mogą być także czynniki wewnętrzne: wzrost zadłużenia samorządów, pogorszenie się ich sytuacji finansowej oraz niezrównoważony rozwój niektórych unii kredytowych. (*Verslo žinios, 13.06.2013*)

Spółki maklerskie na minusie w I kwartale br.

Według danych Banku Litwy, wartość aktywów działających na Litwie spółek maklerów finansowych w I kwartale bieżącego roku zmniejszyła się o 21,4 % i w końcu marca br. wynosiła 19,5 mln LTL. W końcu poprzedniego roku wynosiła ona 24,8 mln LTL. W ciągu I kwartału spółki maklerskie odnotowały łączną stratę o wartości 0,7 mln LTL. W sprawozdaniu banku centralnego stwierdzono, że największy wpływ na spadek wartości aktywów miało anulowanie licencji na działalność dla spółki UAB „SEB Enskilda”, której wartość portfela stanowiła 18,1 % wartości aktywów całego systemu spółek maklerskich. Nadal największą spółką tego typu była UAB FMĮ „Orion Securities”, do której należało 54 % aktywów systemu. Także ta spółka w I kwartale odnotowała największy zysk wśród działających 9 spółek maklerskich – 0,8 mln LTL. Największą stratę odnotowała spółka UAB FMĮ „Finbaltus”, o czym zadecydowała utrata wartości przez akcje upadłego banku „Ūkio bankas”. (*Verslo žinios, 04.06.2013*)

Największa unia kredytowa także ma kłopoty

W ramach realizowanej kontroli, Departament Nadzoru Banku Litwy stwierdził, że największa na Litwie unia kredytowa – „Vilniaus taupomoji kasa (VTK, pol. Wileńska Kasa Oszczędnościowa)” – nie dokonywała należytej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego. Dlatego od pełnionych obowiązków odsunięto kierownictwo instytucji: prezesa zarządu, prezesa rady nadzorczej oraz przewodniczącego komitetu kredytowego. Unia kredytowa została zobowiązana do opracowania i przedstawienia Departamentowi Nadzoru planu usunięcia ustalonych uchybień w działalności, a następnie – do realizacji tego planu. Na razie unia kredytowa nie będzie mogła udzielać pożyczek przekraczających kwotę 30 tys. LTL, natomiast przyjmując depozyty od nieprofesjonalnych deponentów ich oprocentowanie powinno być ustalone z uwzględnieniem średniej rynkowej stopy procentowej. W poprzednim roku zysk netto unii wyniósł 287 tys. LTL i był 2,3 razy niższy niż w 2011 r. W I kwartale bieżącego roku unia odnotowała stratę w wysokości 1,061 mln LTL. (*Lietuvos rytas, 01.06.2013*)



INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego